

Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2006/07:121 Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning.

I propositionen föreslås en ny tidsbegränsad lag som möjliggör en försöksverksamhet vid ett antal domstolar för dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning. Syftet är att säkerställa en smidig övergång till det av riksdagen år 2005 beslutade nya systemet för dokumentation av förhørsutsagor med videoteknik.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 2007 och gälla till utgången av oktober månad år 2008.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en tidsbegränsad lag för dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Bakgrund och förslaget	5
Utskottets ställningstagande	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:121.

Stockholm den 23 oktober 2007

På justitieutskottets vägnar

Thomas Bodström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Thomas Bodström (s), Inger Davidson (kd), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Ulrika Karlsson i Uppsala (m), Johan Linander (c), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s), Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Peter Althin (kd), Mehmet Kaplan (mp), Anders Hansson (m), Maryam Yazdanfar (s) och Hannah Bergstedt (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 16 juni 2005 beslutade riksdagen om ändringar i rättegångsbalken (RB) bl.a. med innebörd att berättelser som vittnen eller andra lämnar i bevissyfte som regel ska dokumenteras genom ljud- och bildupptagning. Ändringarna träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Domstolsverket har i en rapport till Justitiedepartementet framhållit behovet av att tekniken för inspelning och uppspelning av ljud och bild provas i vissa domstolar innan de av riksdagen beslutade ändringarna träder i kraft. Mot den bakgrunden har det inom Justitiedepartementet utarbetats en promemoria, Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning, i vilken det föreslås att en tidsbegränsad testverksamhet genomförs. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissvaren liksom remissyttrandena i deras helhet finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Ju2006/9831/DOM).

Lagrådet har inte haft någon erinran såvitt avser lagförslaget.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

År 2005 beslutade riksdagen omfattande ändringar av de processuella reglerna för de allmänna domstolarna. Ändringarna innebär bl.a. att förhör med vittnen och andra som huvudregel ska dokumenteras genom ljud- och bildupptagning (videoupptagning). Enligt riksdagens beslut träder lagändringarna i kraft den dag regeringen bestämmer.

För att säkerställa en smidig övergång till det nya systemet för dokumentation av förhørsutsagor med videoteknik, bör en testverksamhet genomföras vid ett antal domstolar. I propositionen föreslås därför en ny tidsbegränsad lag som möjliggör en sådan verksamhet.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 2007 och gälla till utgången av oktober månad år 2008.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning.

Bakgrund och förslaget

Inom ramen för de ändringar av bl.a. rättegångsbalken som riksdagen beslutade år 2005 gjordes vissa ändringar av bestämmelserna i 6 kap. 6 § RB (bet. 2004/05:JuU29, rskr. 2004/05:307). Ändringarna innebär att en berättelse som lämnas i bevissyfte i tingsrätt ska dokumenteras genom ljud- och bildupptagning (videoupptagning), om det inte finns särskilda skäl mot det. En berättelse som lämnas i högre rätt får dokumenteras på samma sätt. Om en berättelse som lämnas i bevissyfte inte dokumenteras genom en videoupptagning, ska den dokumenteras genom en ljudupptagning eller skrivas ned. Vid riksdagsbehandlingen av förslagen till de aktuella ändringarna i rättegångsbalken ställde sig utskottet bakom regeringens bedömning att det är nödvändigt att utrustning för inspelning och uppspelning av ljud och bild finns på plats i domstolarna innan de nya bestämmelserna om dokumentation av förhørsutsagor träder i kraft. Utskottet uttalade vidare att det är önskvärt att reformen ses i ett sammanhang och att samtliga ändringar träder i kraft samtidigt. Utskottet godtog att regeringen gavs rätt att förordna om tidpunkten för ikraftträdande; lagändringarna träder i kraft den dag regeringen bestämmer (SFS 2005:683).

I propositionen anför regeringen att det återstår ett stort antal åtgärder innan tekniken för inspelning och uppspelning av ljud- och bildupptagningar kan börja användas vid berörda domstolar. Regeringen hänvisar till Domstolsverket, som har fått regeringens uppdrag att vidta vissa åtgärder för att reglerna om dokumentation av förhørsutsagor genom videoupptagning och om uppspelning av sådana upptagningar kan träda i kraft. Verket bedömer att ett ikraftträdande kan ske den 1 november 2008. I propositionen föreslår regeringen, mot bakgrund av Domstolsverkets rekommendationer, att installation och användning av den nya tekniken i hela landet bör föregås av en försöksverksamhet vid ett antal domstolar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det finns ett behov av att pröva ut den nya tekniken för dokumentation av muntlig bevisning vid ett antal domstolar innan tekniken kan användas vid samtliga allmänna domstolar i hela landet.

Enligt de nuvarande reglerna i rättegångsbalken får berättelser som lämnas i bevissyfte inte dokumenteras med videoteknik. Den föreslagna försöksverksamheten kräver därför antingen ny lagstiftning eller att ikraftträdandet av de av riksdagen beslutade ändringarna av bl.a. rättegångsbalken begränsas till vissa domstolar och till vissa av de nya bestämmelserna.

Mot bakgrund av utskottets tidigare ställningstagande om ikraftträdande och de principiella och praktiska invändningar som kan resas mot att sätta vissa delar av reformen i kraft före andra, anser utskottet att de beslutade lagändringarna bör träda i kraft i ett sammanhang.

Utskottet instämmer därför i regeringens bedömning att en försöksverksamhet begränsad till vissa domstolar bör åstadkommas genom en särskild tidsbegränsad lag.

Regeringen har i propositionen anfört att det är nödvändigt att den nya lagen träder i kraft den 1 december 2007 för att syftet med försöksverksamheten ska uppnås före den 31 oktober 2008. Utskottet finner inte anledning att ifrågasätta regeringens bedömning. Utskottet anser i övrigt att den föreslagna lagen är ändamålsenlig och lämpligt utformad.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:121 Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Muntlig bevisning skall vid vissa allmänna domstolar dokumenteras enligt denna lag. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka domstolar som omfattas av lagen.

2 § I tingsrätt skall en berättelse som lämnas i bevissyfte dokumenteras genom en ljud- och bildupptagning, om det inte finns särskilda skäl mot det. En berättelse som lämnas i högre rätt får dokumenteras på samma sätt.

Om en berättelse som lämnas i bevissyfte inför domstol inte dokumenteras enligt första stycket, tillämpas 6 kap. 6 § rättegångsbalken.

3 § Det som föreskrivs i 5 kap. 9 § rättegångsbalken om förbud mot foto-grafering hindrar inte att en ljud- och bildupptagning görs enligt 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2007 och gäller till och med den 31 oktober 2008.